

1 Kaj pomenita izraza „preživnina – preživljanje“ in „preživninska obveznost“? Katere osebe morajo plačati preživnino drugi osebi?

Osebe, ki morajo v določenih okoliščinah plačevati preživnino, so:

otroci svojim staršem;

starši svojim otrokom;

zakonec svojemu zakoncu;

vnuki ali pravnuki svojim starim staršem ali prastarim staršem;

stari starši ali prastari starši svojim vnukom ali pravnukom;

samski oče ali samska mati drugemu staršu, če ta skrbi za otroka;

registrirani partner svojemu registriranemu partnerju.

2 Do katere starosti je otrok upravičen do preživnine? Ali se predpisi za preživljanje mladoletnikov razlikujejo od predpisov za preživljanje odraslih?

Za preživnino za otroka ni starostne omejitve. Plačevati jo je treba tako dolgo, dokler je otrok od nje odvisen, razen če je za to odgovoren otrok sam. Takoj ko otrok konča izobraževanje in usposabljanje, pa se od njega običajno pričakuje, da se bo samostojno preživljal. Z nemško zakonodajo na področju preživljanja se običajno daje prednost mladoletnim otrokom pred polnoletnimi otroki, ki so zaključili splošno izobraževanje. Za osebo, ki mora plačevati preživnino, veljajo strožje zahteve, mladoletni otroci pa imajo prednost pred polnoletnimi otroki.

3 Naj se za pridobitev preživnine obrne na pristojni organ ali na sodišče? kateri so glavni elementi tega postopka?

Za priznanje preživninske obveznosti se mora upravičenec običajno obrniti na sodišče, urad za mladino (*Jugendamt*) ali notarja, kjer pridobi izvršilni naslov (*vollstreckungsfähiger Titel*), ki omogoča prisilno izterjavo zneska.

Če se zahtevek izpodbija, je treba začeti postopek pred sodiščem. Vendar se obveznost izpolnitve zahtevka lahko prizna pri notarju ali uradu za mladino.

Urad za mladino ima manj pooblastil kot notar: urad lahko evidentira obveznost preživljanja otroka do 21. leta starosti ali zahtevek matere oziroma očeta, ki izhaja iz rojstva otroka.

Spori v zvezi s preživninskimi zahtevki spadajo na področje družinskega prava in jih obravnava družinsko sodišče (*Familiengericht*). Postopke urejata zakon o postopkih v družinskih zadevah in nepravdnih postopkih (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit – FamFG*) ter zakonik o civilnem postopku (*Zivilprozessordnung – ZPO*).

4 Ali se zahtevek lahko vložijo v imenu sorodnika (če da, do katerega kolena) ali v imenu otroka?

V skladu s členom 1629(1) civilnega zakonika (*Bürgerliches Gesetzbuch – BGB*) starša skupaj zastopata otroka; en starš lahko sam zastopa otroka, če ima v skladu s členom 1628 civilnega zakonika edini pravico do varstva in vzgoje otroka ali če je pooblaščen, da odloča sam. Splošno pravilo je torej, da lahko starši uveljavljajo zahtevek v imenu otroka kot njegovi zakoniti zastopniki. Vendar v skladu s prvim stavkom člena 1629(2) civilnega zakonika oče in mati ne smeta zastopati otroka, kadar bi se s členom 1795 civilnega zakonika skrbniku preprečevalo zastopanje otroka zaradi navzkrižja interesov. To med drugim zajema pravne spore med otrokom in zakoncem starša. V takem primeru je treba imenovati tako imenovanega dodatnega skrbnika (*Ergänzungspfleger*), ki deluje kot otrokov zastopnik in v njegovem imenu uveljavlja zahtevek. Preživninski zahtevki so izvzeti iz splošnega pravila. V skladu z drugim stavkom člena 1629(2) civilnega zakonika lahko v primeru, ko starša skupaj izvršujeta vzgojo in varstvo otroka, starš, ki skrbi za otroka, vložijo preživninski zahtevek v zvezi z otrokom zoper drugega starša. Člen 1629(3) civilnega zakonika spreminja to določbo v primerih, ko zakonska zveza ali registrirano partnerstvo staršev otroka še obstaja, vendar živita ločeno ali sta v postopku za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti. V takem primeru lahko starš uveljavlja preživninski zahtevek za otroka zoper drugega starša, vendar le v svojem imenu. Namen te določbe je preprečiti, da bi otrok postal stranka v postopku za razvezo zakonske zveze/prenehanje življenjske skupnosti staršev.

5 Če nameravam začeti postopek pred sodiščem, kako ugotovim, katero sodišče je pristojno?

Za preživninske zadeve so pristojna družinska sodišča (*Familiengerichte*), ki so posebni oddelki okrajnih sodišč (*Amtsgerichte*). Krajevna pristojnost sodišča se ugotovi na podlagi člena 232 zakona o postopkih v družinskih zadevah in nepravdnih postopkih.

Dokler poteka postopek v zvezi z zakonsko zvezo, je praviloma krajevno pristojno sodišče, ki je ali je bilo v postopku za razvezo zakonske zveze pristojno na prvi stopnji. V drugih primerih se krajevna pristojnost pogosto določi glede na običajno prebivališče toženca. Drugače je v postopkih, ki se nanašajo na preživninske obveznosti do mladoletnika ali otroka, ki se obravnava kot mladoletnik. V teh primerih je pristojno sodišče, na območju katerega ima običajno prebivališče otrok ali starš, ki je pooblaščen, da deluje v otrokovem imenu. Vendar to ne velja, če ima otrok ali starš običajno prebivališče zunaj Nemčije.

Otrok, ki želi vložiti zahtevo za preživnino zoper oba starša, lahko to stori pri sodišču, ki bi bilo pristojno za obravnavo zahteve zoper samo enega od staršev.

6 Ali moram kot prosilec uporabiti posrednika za začetek postopka pred sodiščem (npr. odvetnika, osrednji ali lokalni organ itd.)? Če ne, kakšen je postopek?

Načeloma mora stranke v preživninskih zadevah pred sodiščem zastopati odvetnik. Vendar zastopanje po odvetniku ni potrebno, kadar stranka zaprosi za začasno odredbo (*einstweilige Anordnung*). Otroku prav tako ni treba imeti odvetnika, če mu urad za mladino zagotavlja pomoč in ga zastopa za namen uveljavljanja preživninskega zahtevka.

7 Ali moram za začetek postopka plačati sodno takso? Če da, koliko ta znaša? Če so moja finančna sredstva nezadostna, ali lahko dobim brezplačno pravno pomoč?

Za preživninske postopke, ki se rešujejo pred sodiščem, je treba plačati stroške postopka (takse ali stroške). Njihov znesek je odvisen od vrednosti zahtevka, poteka postopka in posebnih okoliščin zadeve.

Stroške primarno plača stranka, ki ji to naloži sodišče s sodno odločbo. Načeloma je to stranka, ki v zadevi ne uspe.

Vložniki, ki zaradi osebnih ali ekonomskih okoliščin ne morejo v celoti plačati sodnih stroškov ali jih lahko plačajo le v obrokih, imajo pravico zaprositi za brezplačno pravno pomoč (*Verfahrenskostenhilfe*), ki jim pomaga kriti stroške sodnega preživninskega postopka. Vendar morata nameravani sodni postopek ali obramba zoper njega zagotavljati razumne možnosti za uspeh in ne smeta biti očitno neresna. Glede na dohodek in premoženje vložnika se lahko zagotovi brezplačna pravna pomoč za delno ali celotno kritje sodnih stroškov in stroškov vložnikovega odvetnika, ne pa tudi stroškov odvetnika nasprotne stranke v primeru neuspeha.

8 Kakšno preživnino običajno dodeli sodišče? Kako se izračuna znesek preživnine? Ali lahko sodišče svojo odločitev spremeni, če se spremenijo življenjski stroški ali družinske okoliščine? Če da, kako (npr. s pomočjo sistema samodejne indeksacije)?

Preživnino je treba redno plačevati. Višina preživnine se določi glede na zahteve in potrebe upravičenca do preživnine ter plačilno sposobnost zavezanca. Višja deželna sodišča (*Oberlandesgerichte*) so v zvezi s tem pripravila preglednice in smernice, ki so v pomoč pri določitvi pavšalnega zneska za postavke, ki jih je treba upoštevati. Za izračun višine preživnine za otroke se redno uporablja düsseldorfska preglednica.

Če se spremenijo dejanske okoliščine, na katerih temelji sodna odločba, se lahko ta spremeni na zahtevo preživninskega upravičenca ali preživninskega zavezanca. Preživnina za mladoletnega otroka se lahko tudi indeksira v skladu s prvim stavkom člena 1612a(1) civilnega zakonika. V tem primeru se določi kot delež najnižjega zneska preživnine, ki velja v danem trenutku. Najnižji znesek preživnine urejata drugi in tretji stavek člena 1612a(1) civilnega zakonika in se viša glede na tristopenjsko lestvico, ko otrok odrašča. Če sodna odločba določa indeksirano plačevanje preživnine, odločbe ni treba spremeniti vsakič, ko otrok doseže novo starostno obdobje.

9 Kako in komu se plača preživnina?

Preživnina se načeloma plačuje vsak mesec za en mesec vnaprej upravičencu do preživnine, v primeru mladoletnih otrok pa tistemu od staršev, ki skrbi zanje, ali stranki, ki je sicer upravičena do prejema plačila.

10 Če preživninski zavezanec ne plača prostovoljno, kakšen postopek je potrebno sprožiti, da se ga prisili k plačilu?

Ugotovljeni preživninski zahtevki se lahko izterjajo z izvršbo (*Zwangsvollstreckung*). Izvršba se opravi v skladu z običajnimi pravili.

Vendar je obveznost, ki je naložena preživninskemu zavezancu, dodatno okrepljena z dejstvom, da je kršitev te obveznosti kazniva na podlagi kazenskega prava.

Osebi, ki krši preživninsko obveznost, se lahko izreče do tri leta zaporne kazni ali plačilo globe. Če je kazen odvzeta prostosti neizogibna, lahko sodišče zadrži njeno izvršitev in obsojencu naloži izpolnitev preživninskih obveznosti. Sodišče nato prekliče zadržanje izvršitve, če obsojenec hudo ali vztrajno krši tako odredbo in s tem utemeljuje bojazen, da bo storil nadaljnja kazniva dejanja, zlasti kršitev preživninskih obveznosti. Če gre za storilčevo prvo kršitev, pa lahko tožilstvo začasno zadrži vložitev obtožnice ali sodišče začasno zadrži kazenski postopek, če se obtoženemu hkrati naloži izpolnitev preživninske obveznosti v določenem znesku.

11 Na kratko opišite vse omejitve izvrševanja, zlasti predpise o varstvu preživninskega zavezanca ter o prekluзивnih in zastaralnih rokih v vašem nacionalnem sistemu izvrševanja.

Premično premoženje lahko zarubi (*Pfändung*) sodni uradnik (*Gerichtsvollzieher*) (člen 808(1) zakonika o civilnem postopku). Primeri, v katerih je dovoljena ta oblika rubeža, so omejeni s členoma 811 in 812 zakonika o civilnem postopku. Izvzeti so predmeti iz člena 811 navedenega zakonika. To pa se ne nanaša na blago, ki je bilo kupljeno na podlagi lastninskega pridržka do plačila (*Eigentumsvorbehalt*), kot določa člen 811(2) zakonika. Člena 811a in 811b zakonika določata, da se vredni predmeti, ki so izvzeti na podlagi člena 811, nadomestijo s predmeti manjše vrednosti, ki imajo enako funkcijo.

Prebivališče dolžnika se lahko preišče brez njegovega soglasja le na podlagi odredbe o hišni preiskavi, ki jo izda sodnik (člen 758a zakonika o civilnem postopku). Rubež terjatev vodi sodišče, ki vodi izvršilni postopek.

Za rubež dohodkov iz dela veljajo izjeme, določene v členu 850 in naslednjih zakonika o civilnem postopku. Koliko dohodka iz dela dolžnika je izvzeto, je odvisno ne le od višine njegovega dohodka, temveč tudi od tega, koliko oseb je zakonito upravičenih do prejemanja preživnine od dolžnika. Kot pomoč pri izračunu je bila oblikovana preglednica omejitve izvzetja, ki je vključena kot priloga k členu 850c zakonika, na podlagi katerega se opredeljujejo omejitve izvzetja. Preglednica se redno pregleduje, stopnja pa se po potrebi prilagodi.

Če se izvršitev izvede na podlagi preživninskega zahtevka ali zahtevka, ki izhaja iz namerno storjenega protipravnega dejanja (*unerlaubte Handlung*), lahko sodišče, ki vodi izvršilni postopek, na podlagi členov 850d in 850f zakonika o civilnem postopku in na zahtevo upravičenca določi drugačno stopnjo izvzetja iz rubeža. Dolžnik lahko prav tako zaprosi za določitev drugačne stopnje v primeru nekaterih posebnih osebnih potreb v skladu s členom 850f(1) zakonika o civilnem postopku.

V skladu s členom 850k zakonika o civilnem postopku je iz rubeža lahko izvzet tudi račun dolžnika. Tak račun se imenuje Pračun (*Pfändungsschutzkonto* ali *P-Konto*) ali račun, izvzet iz rubeža. Namenjen je zagotavljanju razumnega življenjskega standarda dolžnika in njegovih vzdrževanih oseb. P-račun zagotavlja predvsem samodejno zaščito stanja do ravni osnovnega izvzetja, ki trenutno znaša 1 178,95 EUR na koledarski mesec. V nekaterih okoliščinah se lahko to osnovno izvzetje zviša, na primer če ima dolžnik tudi druge preživninske obveznosti. Podrobnosti o zneskih, izvzetih iz rubeža, so na voljo na spletnem naslovu: <http://www.bmjv.de/DE/Themen/FinanzenUndAnlegerschutz/Zwangsvollstreckung/Pfaendungsschutz/Pfaendungsschutzkonto.html>. Za otroški dodatek in nekatere pravice iz socialnega varstva velja dodatna zaščita. Običajno mora dolžnik za pridobitev take zaščite le predložiti dokazila banki. V posebnih primerih (če ima na primer dolžnik zaradi bolezni posebne potrebe) lahko sodišče, ki vodi izvršilni postopek, prilagodi posamezen znesek stanja na računu, ki je izvzet iz rubeža.

Za preživninske zahtevke se uporablja običajni triletni zastaralni rok (člen 195 civilnega zakonika), ki začne teči ob koncu leta, v katerem je zahtevek nastal in v katerem je upravičenec zanj izvedel (člen 199(1) civilnega zakonika). Ločen 30-letni zastaralni rok se uporablja le za zaostala plačila ugotovljene preživnine (točka 3 člena 197(1) civilnega zakonika): rok začne teči na datum zavezujoče odločbe sodišča ali z nastankom izvršilnega naslova ali pa kot je navedeno v zapisniku (člen 201(1) civilnega zakonika).

Zastaranje preživninskih zahtevkov se lahko zadrži. Zadržanje pomeni, da se tako obdobje ne všteje v zastaralni rok (člen 209 civilnega zakonika). Tak primer je preživnina za otroka, dokler otrok ne dopolni 21 let (točka 2(a) drugega stavka člena 207(1) civilnega zakonika).

Če se izda sodna odločba o izvršbi ali se zaprosi za njeno izdajo, začne teči običajni triletni zastaralni rok (točka 2 člena 212(1) civilnega zakonika). S tem se prepreči zastaranje ugotovljenih prihodnjih preživninskih zahtevkov.

12 Ali obstaja organizacija ali organ, ki mi lahko pomaga v postopku pridobitve preživnine?

Odločba o preživnini je redni izvršilni naslov (*Vollstreckungstitel*) za denarno terjatev, kar pomeni, da mora stranka, ki je upravičena do preživnine, načeloma upoštevati običajna pravila izvršbe in sama zahtevati izvršbo terjatve.

Vendar lahko pri izterjavi pomaga urad za mladino, če pomaga otroku v skladu s členom 1712 civilnega zakonika. Otroku lahko pomaga na zahtevo starša, ki je sam odgovoren za vzgojo in varstvo otroka, če pa si starša delita vzgojo in varstvo, lahko to stori na zahtevo starša, ki skrbi za otroka.

Razlikovati je treba med takšnimi zadevami in zadevami, v katerih lahko upravičenec do preživnine prejema nekatera plačila iz socialnega varstva, ki izpolnjujejo potrebo, ki bi se sicer krila s preživnino. Če ima prejemnik takega plačila iz socialnega varstva neplačan preživninski zahtevek zoper preživninskega zavezanca, se preživninski zahtevek praviloma prenese na pristojni javni organ, ki lahko nato uveljavlja preživninski zahtevek v svojem imenu. V nekaterih zadevah, ko otroka vzgaja starš samohranilec, drugi od staršev pa ne plačuje denarne preživnine, upravičenost do plačila izhaja iz zakona o vnaprejšnjem plačilu preživnine (*Unterhaltsvorschussgesetz* – UVG). Urad za vnaprejšnje plačilo preživnine (*Unterhaltsvorschusskasse*) nato izterja preživninski zahtevek, ki je prešel nanj.

Poleg tega velja, da če preživninski zavezanec ne plačuje preživnine in je treba plačati socialno varstvo (*Sozialhilfe*) (če so izpolnjene druge zahteve za socialno varstvo), se preživninski zahtevki prenesejo na nosilca socialnega varstva (enako kot pri zgoraj navedenih vnaprejšnjih plačilih preživnine), ta pa jih potem lahko izterja. V primeru plačil za osnovno varstvo iskalcev zaposlitve (*Grundsicherung für Arbeitssuchende*) je mogoče pravico prenesti le s pisnim obvestilom izvajalca plačil preživninskemu zavezancu.

13 Ali lahko organizacije (vladne ali zasebne) namesto preživninskega zavezanca v celoti ali delno vnaprej plačajo preživnino?

Plačila na podlagi zakona o vnaprejšnjem plačilu preživnine ter plačila za socialno varstvo in osnovno varstvo iskalcev zaposlitve iz vprašanja 12 so samostojna plačila za socialno varstvo, ki so po obsegu omejena in niso preživnina v strogem pomenu besede. Imetniku zahtevka jih neposredno izplačajo pristojni javni organi. Niso odvisna od tega, ali je preživninski zahtevek mogoče izterjati ali ne. Javni organi, na katere je preživninski zahtevek prenesen, ga lahko izterjajo v svojem imenu.

V nasprotju s plačili na podlagi zakona o vnaprejšnjem plačilu preživnine ter plačili za socialno varstvo in osnovno varstvo iskalcev zaposlitve se s pomočjo pri zahtevkih, ki jo zagotavlja urad za mladino, ne ustvari ločeno upravičenje do plačila pristojnega javnega organa. Vloga javnega organa je v takem primeru omejena na pomoč upravičencu pri uveljavljanju in izterjavi preživninskega zahtevka.

14 Če sem v tej državi članici, preživninski zavezanec pa stalno prebiva v drugi državi:

14.1 ali lahko dobim pomoč organa ali zasebne organizacije v tej državi članici?

Če želi upravičenec do preživnine izterjati preživninski zahtevek zoper zavezanca, ki ima prebivališče v tujini, lahko zaprosi za pomoč zvezni urad za pravosodje (*Bundesamt für Justiz*) v Bonnu. Zvezna republika Nemčija je imenovala zvezni urad za pravosodje kot osrednji organ za čezmejne preživninske postopke.

14.2 Če je to mogoče, kako lahko stopim v stik s tem organom ali zasebno organizacijo?

Zahteve, ki jih upravičenec s prebivališčem v Nemčiji vložijo na podlagi člena 55 uredbe EU o preživninskih obveznostih, ali člena 9 Haaške konvencije o mednarodni izterjavi preživnine iz leta 2007, ali člena 2(1) in (2) Konvencije ZN iz leta 1956, je treba predložiti zaprosenemu osrednjemu organu, tako da se pošljejo na zvezni urad za pravosodje v Bonnu. Za več informacij glej: https://www.bundesjustizamt.de/DE/Themen/Buergerdienste/AU/AU_node.html

Kontaktne podatke osrednjega organa so:

Bundesamt für Justiz

Referat II 4

53094 Bonn

Nemčija

E-naslov: auslandsunterhalt@bfj.bund.de

Tel.: +49 (0)228 99410 6434

Telefaks: +49 (0)228 99410 5202

15 Če sem v drugi državi, preživninski zavezanec pa je v tej državi članici:

15.1 ali lahko vložim zahtevek neposredno pri takem organu ali zasebni organizaciji v tej državi članici?

Upravičenci, ki imajo prebivališče v tujini, se lahko obrnejo na osrednji organ države svojega prebivališča na podlagi člena 55 uredbe EU o preživninskih obveznostih, člena 9 Haaške konvencije o mednarodni izterjavi preživnin iz leta 2007 ali člena 2(1) in (2) Konvencije ZN iz leta 1956.

15.2 Če je to mogoče, kako se lahko obrnem na ta organ ali zasebno organizacijo in kakšno pomoč lahko dobim?

Te zahteve je treba vložiti prek osrednjega organa v državi prebivališča. Ta jih posreduje osrednjemu organu Zvezne republike Nemčije (glej točko 14.2).

16 Ali to državo članico zavezuje Haaški protokol iz leta 2007?

Da.

17 Če te države članice ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, kateri predpisi se po pravilih njenega mednarodnega zasebnega prava uporabijo za preživninski zahtevek? Katera so relevantna pravila mednarodnega zasebnega prava?

Se ne uporablja.

18 Kakšna so pravila glede dostopa do sodnega varstva v čezmejnih primerih v okviru EU, v skladu s strukturo Poglavja V uredbe o preživninskih obveznostih?

Takse za preživninske postopke se morajo praviloma plačati vnaprej. Na področju, ki ga zajema uredba o preživninskih obveznostih, se brezplačna pravna pomoč dodeli v skladu s členi 44 do 47 navedene uredbe. Obveznost vnaprejšnjega plačila se v nekaterih okoliščinah ne uporablja, zlasti če se dodeli brezplačna pravna pomoč.

19 Kakšne ukrepe ta država članica sprejme za zagotovitev izvajanja dejavnosti iz člena 51 uredbe o preživninskih obveznostih?

Nemčija je svoj osrednji organ – zvezni urad za pravosodje (*Bundesamt für Justiz*) – ustrezno pooblastila za zagotovitev učinkovitosti ukrepov, opisanih v členu 51.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 10/12/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.